

Slovenski Pravnik

Leto LIV.

Ljubljana, decembra 1940.

Štev. 11.—12.

Janku Polcu ob šestdesetletnici

Običajno so stare vezi, ki oklepajo društvo „Pravnik“ in njegovo glasilo „Slovenski Pravnik“ z njunimi slavljenci. Tudi letošnjega šestdesetletnika, univerzitetnega profesorja Janka Polca štejeta oba s ponosom že dolgo, dolgo vrsto let med svoje sodelavce in svetovalce.

Kot mlad jurist, rojen je bil 19. avgusta 1880, je priobčil Polec l. 1901. v Slovenskem Pravniku obširno študijo „Nove kriminalistične šole“. Razsežna razprava, ki je obravnavala o antropoloških in socioloških smereh v kazenskem pravu, prikazovala nastop novih vidikov v njem in izpodrivanje stare klasične šole ter opisovala nazorno ustanovitelje in najvidnejše pripadnike obeh šol, je med najbolj tehtnimi v sedemnajstem letniku pravniškega glasila. Še večjo pozornost je vzbudil Polec, ko je v družbi s tovarišem Bogumilom Senekovičem istega leta izdal znani „Vseučiliški zbornik“, zbirko teženj za slovensko najvišje učilišče: sami dokazi žilave in vztrajne borbe slovenskega naroda za njegov takratni predprevratni najsvetlejši ideal, obenem bogata, neizčrpna zakladnica pobud in gradiva v nadaljnjem boju za lastno univerzo.

Vseučiliško vprašanje je prevzelo takrat Polca in ni se ga rešil več. L. 1929., ko je praznovalo ljubljansko vseučilišče prvo desetletnico, mu je posvetil obširen spis, pokazal v njem zgodovino višjega šolstva v Ljubljani v njenem celotnem in nepretrganem razvoju in borbo, ki je bila slednjič v svobodni državi Jugoslaviji kronana z ustanovitvijo univerze v Ljubljani. Še enkrat je posegel na ta predmet, ob „Pravnikovi“ petdesetletnici je predstavil širokemu pravniškemu svetu življenjske slike slovenskih univerzitetnih delavcev v tujini.

Uvodoma naznačene vezi s pravniškima maticama so postale zelo realne v letih 1906. in 1907. V tem društveno močno razgi-

banem času je bil mladi avskultant Polec član „Pravnikovega“ odbora in bil izvoljen tudi v posebni odsek, ki naj bi bdel nad rednim izhajanjem pravniškega glasila.

Pravo in končno torišče za znanstveno delovanje se je odprlo Polcu kot profesorju na ljubljanski juridični fakulteti. V Zborniku znanstvenih razprav iz l. 1933., posvečenem manom nepozabnega prvoboritelja, Danila Majarona, je zapisal ob uvodu svoje razprave stavek: „Naravno je zato pravni in socialni položaj kmeta centralni problem naše pravne, gospodarske in socialne zgodovine“. S temi besedami, katere je dal slutiti tudi že prej, v knjigi „Kraljestvo Ilirija“, je jasno opredelil svoje bodoče znanstveno delovanje. Odkriti položaj kmetkega stanu kot edinega slovenskega v dolgih stoletjih, ga razčleniti in orisati v vseh njegovih odnošajih z zunanjim svetom v pretekli dobi, je postalo središče njegovih poznejših prizadevanj. Mnogo je razkril že na tem področju, prispeval bogatega in nadvse tehtnega gradiva, ga vzorno obdelal in postavljaj s tem stebre za stavbo domače pravne in socialne zgodovine. Ni si stekel s svojimi deli zaslug le za pravniški stan in njegove organizacije, ampak sploh za slovensko pravoslovstvo.

Nedvomno čaka v njegovi miznici še mnogo gradiva znanstvene razsvetlitve. Gotovo se mu pletejo razpredene misli, kako povedati še to in ono. Izpolnitev vseh njegovih načrtov, ki namerava z njimi pojasniti našo preteklo dobo v pravni in gospodarski luči, mu želimo iz srca ob njegovi šestdesetletnici, v priznanje njegovega dosedanjega dela pa mu posvečamo to številko.

SLOVENSKI PRAVNIK.